

naar voren, dat er diverse factoren voor de aanwezigheid van *Tulipa sylvestris* bleken te pleiten, t.w.:

a. Een tiental jaren geleden lagen op de plaats van het huidige industrieterrein enkele tuinen, boomgaarden, weilanden en akkertjes. Mogelijk heeft de Bostulp zich vanuit deze tuinen (in Groenlo „heaven” genoemd) verspreid. Ook is het mogelijk, dat zij zich op de hier liggende akkertjes heeft kunnen handhaven. Groenlo ligt nl. in het Subcentreuroop district en in Zuid-Europa groeit *Tulipa sylvestris* ook wel als akkeronkruid.

b. Mogelijk is de Bostulp hier aangevoerd met hop of graan uit Zuid-Europa, bestemd voor de nabijliggende bierbrouwerij Grolsch. Vroeger was een deel van het huidige industrieterrein eigendom van de brouwerij. Hier zou, om het vochtige terrein wat op te hogen, afval van de bierbrouwerij gestort zijn. Hierbij moet wel in aanmerking genomen worden, dat veel van de voor bier benodigde grondstoffen, zoals mout en hop, reeds een bewerking ondergaan hadden, voordat ze in Groenlo aangevoerd werden. Misschien dat er vroeger ook wel onbewerkte partijen aangevoerd werden?

c. De ligging van het terrein, vlak langs de spoorlijn en dicht bij het overlaadstation van Groenlo, kan erop duiden, dat de Bostulp hier eventueel een adventief kan zijn.

d. Aan de overkant van de Slinge heeft vroeger het kasteel Marhulzen gelegen. Mogelijk kwam de Bostulp hier als stinseplant voor. Maar het is de vraag of de invloed van dit kasteel tot aan de voet van de stadswallen reikte.

e. Nog een mogelijkheid is, dat de Bostulp hier aangevoerd is door de Slinge; erg waarschijnlijk is dit echter niet, gezien het feit, dat er zich in de wijde omgeving geen andere groeiplaats bevindt.

Het is duidelijk, dat er voor deze diverse mogelijkheden zowel argumenten tegen als argumenten voor te bedenken zijn. Hoe dan ook, *Tulipa sylvestris* groeit en bloeit hier reeds jaren en de vraag hoe deze plant hier terecht is gekomen, is nog steeds een mysterie. Navraag bij de Grolsch brouwerij en verscheidene met de streek bekende personen leverde geen nieuwe aspecten op. Het ziet er dan ook naar uit, dat dit mysterie met de haast onontkoombare verdwijning van *Tulipa sylvestris* onopgelost zal blijven.

Massaal voorkomen van *Trifolium resupinatum*

H. C. GREVEN.

Door een toevallige stop langs de autosnelweg Utrecht-'s-Hertogenbosch, ter hoogte van de nieuwe rondweg om laatstgenoemde stad, werd ik getroffen door een rijke bloei, over een grote afstand, van een niet alledaagse klaversoort, de Perzische klaver. Over een lengte van meer dan 200 meter werd de ceptonige wegberm opgefleurd door de roze bloemhoofdjes van deze adventieve soort. Reden voor mij om dit gebied eens nader te onderzoeken. Door werkzaamheden aan de

rondweg waren hier grote hoeveelheden zand aangevoerd van een lemige samenstelling.

Volgens de „Flora Batava” deel XXI werd deze soort voor het eerst in 1877 gevonden door de heer H. J. Kok Ankersmit op een land bemest met uit Palermo aangevoerde Sumac. Dit standaardwerk vermeldt verder: „Later nog enige malen gevonden, terwijl ook de heer H. Heukels haar inzonder van een mij onbekende groeiplaats”.

De vermelding „uit Palermo” komt overeen

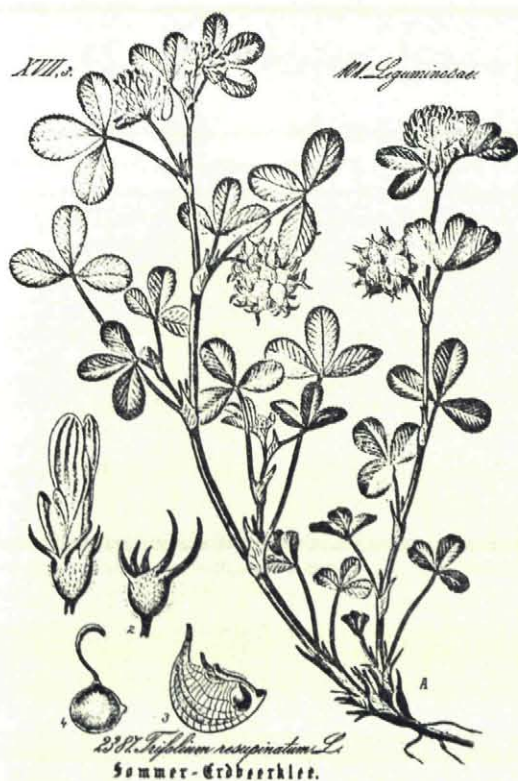

Fig. 1. *Trifolium resupinatum*, naar Ernst Haller 1885 „Flora von Deutschland”.

met de opmerking in „Heimans, Heinsius en Thijsse”: „z.z. aangevoerd uit Middell. Zeegebied en W.-Azië”. In „Thieme's flora in kleuren” staat: „Niet inheems. Zeldzaam”.

Hoewel de wetenschappelijke naam van deze opvallende klaversoort sinds Linnaeus niet veranderd is, vond men het enige jaren geleden nodig wel de Nederlandse naam te veranderen.

Wanneer men de bloempjes goed bekijkt ziet men, dat ze alle omgekeerd in het hoofdje zitten; ze zijn 180 graden om hun lengteas gedraaid en de vlag zit derhalve onderaan. Vandaar dat de vroegere Nederlandse botanici de naam Omgekeerdbloemige klaver kozen. Volgens de nieuwste flora's is de naam

nu Perzische klaver.

Na de bloei is het bloemhoofdje nog opvallend vanwege de sterk opgeblazen kelkjes, een eigenschap, die de nauw verwante Aardbeiklaver, *T. fragiferum*, ook bezit. Hoewel de flora's als bloeitijd mei-juni vermelden, stond de soort eind september 1971 nog volop in bloei. Ook andere vondsten in ons land komen meestal uit juli-september, zodat de opgegeven bloeitijd niet geheel juist is. Opvallend was ook, dat de soort uitsluitend op de westelijke wegberm over een lengte van ± 200 m voorkwam en verder in de gehele omgeving niet. Op deze plaats vormde zij tot 50 cm hoge, slappe pollen, die steun zochten tegen de vangrails.

Terwijl het Rijksherbarium in 1970 maar één vondst van de soort binnenkreeg uit Zoeterwoude, bleek 1971 een explosief jaar te zijn met 10 meldingen: uit Amsterdam-W., Beijerland, Hagestein, 's-Hertogenbosch, Loevestein, Nieuw-Beijerland, Ochten, Vianen, Wijk bij Duurstede en IJmuiden. Met deze soort bleek de wegberm lang niet uitgeput. Er stond nog heel wat, dat op het eerste gezicht niet thuis te brengen was. Met hulp van het Rijksherbarium kon tenslotte alles worden gedetermineerd. Behalve bovengenoemde soort groeiden in deze wegberm op korte afstand van elkaar: *Alopecurus pratensis* monstr. *viviparus* (vivipare vorm van Grote vossestaart), *Amaranthus palmeri*, *Amaranthus retroflexus* (Papegaaiekruid), *Ammi visnaga*, *Echinochloa crus-galli* (Hanepoot), *Kochia scoparia* ssp. *densiflora* (ondersoort van Studentenkruid), *Lolium multiflorum* monstr. *compositum* (vorm van Italiaans raaigras), *Panicum miliaceum* (Pluimgierst), *Phalaris canariensis* (Kanariezaad), *Setaria viridis* (Groene naalbaar), *Setaria glauca* (Zeegroene naalbaar), *Sorghum halepense* en *Sorghum vulgare*.